

Ontwikkelingen Het Stoetenslagh

Onderzoek naar beschermde natuurwaarden

projectnr. 243723.
revisie 00
24 januari 2012

Auteur:
H.J. Riphagen

Opdrachtgever
Camping Het Stoetenslagh
De heer J. van Veen
Elfde Wijk 42
7797 HH Rheezeveen (Hardenberg)

datum vrijgave

24 januari 2012

beschrijving revisie 00

Conceptrapportage

goedkeuring

K. Calmes

vrijgave

S. Hammink

Inhoud	blz.
1 Inleiding.....	2
1.1 Aanleiding.....	2
1.2 Wettelijk kader	2
1.3 Doel	3
1.4 Werkwijze.....	3
1.5 Leeswijzer	4
2 Gebiedsbeschrijving	5
2.1 Projectgebied	5
3 Waargenomen en te verwachten beschermde soorten FF-wet.....	6
4 Toetsing effecten ruimtelijke ontwikkeling.....	7
4.1 Beschrijving ruimtelijke ontwikkeling en mogelijke effecten.....	7
4.2 Effecten op beschermde soorten en mogelijkheid tot mitigatie effect	7
5 Conclusies en aanbevelingen	8
5.1 Conclusie	8
5.2 Vervolg	8
5.3 Zorgplicht.....	8
5.4 Voorbehoud.....	9
Geraadpleegde bronnen	10

Bijlage 1: Flora- en faunawet

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Vakantiepark Het Stoetenslagh, gelegen aan de Elfde Wijk te Rheezerveen is voornemens om enkele veranderingen aan te brengen. Het betreffen de volgende ontwikkelingen:

- 1- parkeerplaats aan overzijde van de entree.
- 2- nieuwe inrichting terrein ten zuidwesten van de entree: milieustraat, ondergrondse watertank, fietsenstalling, parkeren.

Binnen het juridisch-planologisch kader is het noodzakelijk om de gevolgen van de werkzaamheden voor de beschermde natuurwaarden op en rond de projectlocatie inzichtelijk te maken. Hiertoe is voorliggende natuurtoets opgesteld.

Op de planlocatie is de Flora- en faunawet (soortbescherming) van toepassing. In het kader van deze wetgeving heeft Advies- en Ingenieursbureau Oranjewoud een toetsing aan de Flora- en faunawet verricht naar de voorkomende, dan wel te verwachten beschermde natuurwaarden op en rond de projectlocatie.

1.2 Wettelijk kader

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in *gebiedsbescherming* en *soortbescherming*. In deze rapportage wordt alleen de soortbescherming behandeld.

De *soortbescherming* is geregeld in de Flora- en faunawet. Deze wet geldt overal in Nederland. In het kader van de Flora- en faunawet is een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Om bij het opstellen van plannen, dan wel bij de uitvoering van de werkzaamheden, rekening te kunnen houden met de aanwezige beschermde plant- en diersoorten is het noodzakelijk om te weten welke soorten in het gebied voorkomen.

Indien als gevolg van werkzaamheden ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen beschermde soorten worden geschaad, is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze moet worden aangevraagd bij het ministerie van EL&I. Het is daarbij van belang om te weten tot welke beschermingscategorie de aanwezige soorten behoren.

De beschermde soorten zijn ingedeeld in drie categorieën:

- algemene soorten waarvoor geen ontheffingsplicht geldt wegens een complete vrijstelling (tabel 1-soorten, zoals het Konijn en de Gewone pad);
- zwaarder beschermde soorten ('middengroep') waarvoor een vrijstelling geldt, indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Voor het onderhavige project is een dergelijke gedragscode van toepassing, namelijk de Gedragscode van de Unie van Waterschappen (2006). Voorbeelden van diersoorten in de deze groep (tabel 2) zijn Wild zwijn en Kleine modderkruiper.
- strikt beschermde soorten waarvoor een ontheffingsplicht geldt voor werkzaamheden die leiden tot verstoring van deze soorten of vernietiging van het leefgebied (tabel 3-soorten, zoals Otter en Ringslang).

Daarnaast geldt voor alle soorten, ook de niet beschermde soorten, een algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer redelijkerwijs maatregelen neemt, dan wel redelijkerwijs handelingen met negatieve effecten achterwege laat, om schade aan plant- en diersoorten zoveel mogelijk te beperken.

In bijlage 1 wordt nader ingegaan op de Flora- en faunawet.

1.3 Doel

Het doel van de toetsing op natuurwetgeving is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling met de Flora- en faunawet. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek worden zo nodig vervolgstappen aangegeven (bijvoorbeeld de aanvraag van een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet).

1.4 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden van de plannen met de Flora- en faunawet op te sporen, dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor en welke status hebben ze?
2. Welke invloed hebben de geplande ingrepen in het betreffende gebied op de (strikt) beschermde soorten?
3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht (mitigerende maatregelen)?
4. Indien de duurzame staat van instandhouding van strikt beschermde soorten in gevaar komt, welk vervolgtraject dient dan doorlopen te worden?
5. Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek en verspreidingsatlassen is nagegaan of er wettelijk beschermde planten- of diersoorten in het projectgebied voorkomen.

Stap 2. Veldbezoek

De huidige situatie ter plekke is beoordeeld door een ecooloog. Hierbij is, op basis van de gegevens van de bureaustudie, beoordeeld voor welke soorten het projectgebied daadwerkelijk een geschikt leefgebied vormt en daarmee welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens uit de bureaustudie is beoordeeld of er negatieve effecten te verwachten zijn op verwachte beschermde soorten binnen het projectgebied. Maatregelen worden voorgesteld om eventueel te verwachten negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen dan wel te verzachten (mitigerende maatregelen).

Stap 4. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 - 3 zijn conclusies getrokken met betrekking tot effecten op beschermde soorten en overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75. Het rapport wordt afgerond met aanbevelingen voor vervolgstappen.

1.5 Leeswijzer

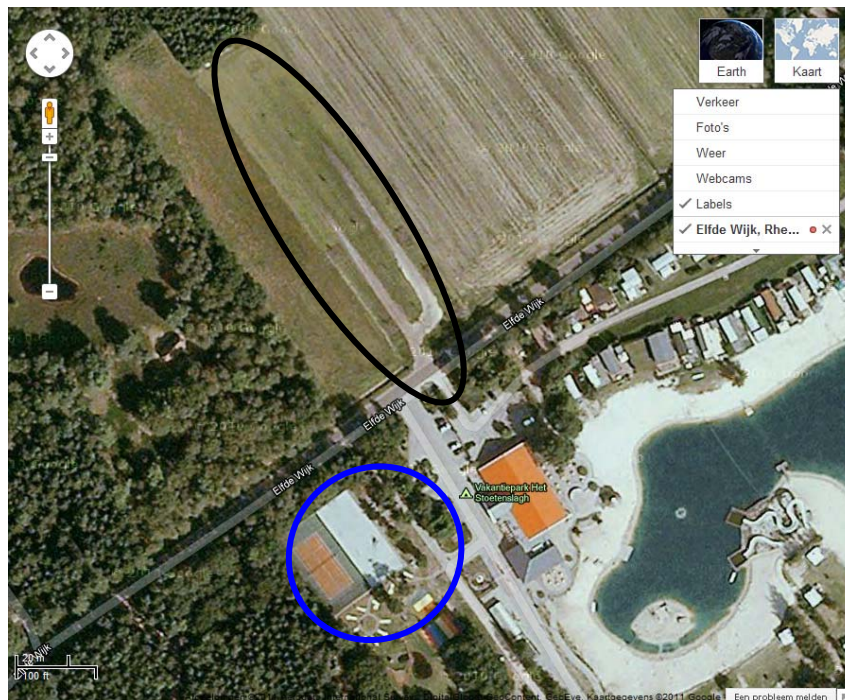
De kern van het rapport bestaat uit de conclusies en aanbevelingen van de toetsing. Deze zijn beschreven in hoofdstuk 4. Aangegeven wordt welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. De achtergrondinformatie van de toetsing is beschreven in de hoofdstukken 2 en 3. In hoofdstuk 2 is beschreven welke beschermde natuur op basis van de in de bureaustudie en het veldbezoek verzamelde informatie in en om het projectgebied verwacht mogen worden. In hoofdstuk 3 zijn de voorgenomen ingrepen beschreven. Vervolgens is aangegeven wat de effecten hiervan op de verwachte beschermde natuurwaarden zijn. Zo nodig zijn maatregelen voorgesteld om effecten te voorkomen, dan wel te beperken. In bijlage 1 zijn de wettelijke achtergronden weergegeven van de voor dit onderzoek van belang zijnde natuurwetgeving.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Projectgebied

Het projectgebied betreft een vakantiepark en een parkeerterrein. Het gaat om een deels versteend en druk betreden locaties. De afgelopen vijf jaren heeft het vakantiepark gebruik gemaakt van een parkeerplaats aan de overzijde van de Elfde Wijk. Deze parkeerplaats is in het verleden gegund via een tijdelijke vrijstelling. Deze vijf jaar zijn inmiddels verstreken. Dit betekent eigenlijk dat de situatie weer in de oude staat moet worden hersteld, maar de gemeente heeft aangegeven mee te willen werken aan de legalisatie van het parkeerterrein via een bestemmingsplan procedure. Ten oosten van de entree van de camping bevinden zich nu enkele speelvoorzieningen en een plantsoen en een schuur. Deze ruimte wordt nu niet optimaal benut. Met een nieuwe inrichting is er straks een multifunctionele indeling met ruimte voor sport en spel en is er binnen het bouwvlak ruimte voor het realiseren van een fietsenstalling, een milieustraat en een ondergrondse watertank.

De ligging van de projectlocatie is globaal weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Ligging projectlocatie. In de zwarte ovaal de parkeerplaats, in de blauwe ovaal zijn de speelvoorzieningen (ondergrond: maps.google)

3 Waargenomen en te verwachten beschermde soorten FF-wet

Op 21 december 2011 is het projectgebied door een ecooloog van Oranjewoud bezocht. Hierbij is het projectgebied en de directe omgeving bekeken. Gedurende het veldbezoek is gecontroleerd welke biotopen aanwezig zijn binnen het plangebied.

Van de beschermde natuurwaarden welke kunnen voorkomen in de betreffende aanwezige biotopen, is op basis van verschillende literatuurbronnen gecontroleerd of deze natuurwaarden ook daadwerkelijk in of in de omgeving van het plangebied voorkomen.

Voor de volgende soortgroepen heeft het plangebied een waarde:

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn geen vogels gezien en gehoord in de projectlocatie. De projectlocatie leent zich, door het recreatieve en versteende karakter, maar voor weinig vogelsoorten als broedlocatie. De beplanting rondom de speelvoorzieningen kan nog als nestlocatie voor soorten als Roodborst en Winterkoning dienen. De aanwezige dennen zijn door het dichte karakter niet geschikt als broedlocatie. De parkeerplaats is niet geschikt als broedlocatie voor vogels.

Parkeerplaats is ongeschikt

Mogelijke broedlocaties in randen van beplanting

Zoogdieren

Op de projectlocatie zijn enkele verschillende soorten algemeen voorkomende zoogdieren te verwachten, zoals Huismuis, Huisspitsmuis en Egel.

Vleermuizen maken mogelijk gebruik van de lijnbeplanting rondom de speelvoorzieningen als foerageergebied. Verblijfplaatsen zijn niet aanwezig. Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet (tabel 3-soorten). De parkeerplaats is niet geschikt als foerageergebied voor vleermuizen.

Weinig geschikt gebied voor zoogdieren

Randen van beplanting geschikt als vliegroute (foerageergebied)

Voor andere soortgroepen dan de hierboven benoemde heeft het projectgebied geen waarde; geschikte biotoop ontbreekt.

4 Toetsing effecten ruimtelijke ontwikkeling

4.1 Beschrijving ruimtelijke ontwikkeling en mogelijke effecten

De inrichting parkeerplaats veranderd niet, het betreft alleen de legalisatie van het parkeerterrein via een bestemmingsplan procedure. De inrichting ten oosten van de entree van de camping in ook zeer beperkt. Er bevinden zich nu enkele speelvoorzieningen, een plantsoen en een schuur. De nieuwe inrichting maakt dat er een multifunctionele indeling ontstaat. Hierdoor is er ruimte voor sport en spel en is er binnen het bouwvlak ruimte voor het realiseren van een fietsenstalling, een milieustraat en een ondergrondse watertank. De bestaande fietsenstalling, speelvoorzieningen en een deel van de beplanting moet hiervoor worden verwijderd.

De werkzaamheden ten oosten van de entree zullen het nodige lawaai en optische verstoring met zich meebrengen. Daarnaast zullen enkele voorzieningen en wat beplanting zoals nu aanwezig verdwijnen. Er worden weinig tot geen werkzaamheden aan de parkeerplaats uitgevoerd. Verstoring is hier dan ook niet aan de orde.

4.2 Effecten op beschermde soorten en mogelijkheid tot mitigatie effect

Uit de bureaustudie en het terreinbezoek blijkt dat alleen ten oosten van de entree van het vakantiepark mogelijk enkele algemeen beschermde en enkele zwaarder beschermde soorten voorkomen. Per soortgroep zijn de mogelijke effecten van de voorgenomen ingreep aangegeven en zo nodig zijn mitigerende maatregelen voorgesteld.

Vogels

Er worden enkele soorten vogels in de directe omgeving van de beplanting verwacht. Het gaat hierbij om zowel foerageer- als broedbiotoop. In de ruime omgeving is meer dan voldoende foerageergebied aanwezig. Ook hoeveelheid geschikt broedbiotoop in de omgeving is meer dan voldoende. Tijdens ontwikkeling van de locatie zal deze ongeschikt zijn voor broedvogels, maar hierdoor wordt geen negatief effect op de broedvogel populatie verwacht.

Zolang rekening wordt gehouden met het broedseizoen (globaal van half maart tot en met half juli) bij het uitvoeren van de werkzaamheden, kunnen effecten op broedvogels worden uitgesloten.

Er zijn geen nestlocaties van jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Hiervoor zijn dan ook geen maatregelen noodzakelijk.

De gunstige staat van instandhouding van de in het onderzoeksgebied voorkomende vogels komt als gevolg van de voorgenomen plannen niet in gevaar, mits met de mitigerende maatregelen wordt rekening gehouden.

Zoogdieren

In het gebied rondom de entree van het vakantiepark komen naar verwachting enkele algemeen beschermde zoogdieren voor. Door de ontwikkelingen zullen deze diersoorten tijdelijk worden verstoord. In de ruime omgeving is voldoende leefgebied voor deze algemeen voorkomende soorten aanwezig. Nadat de herontwikkeling is voltooid zal voor deze soorten rondom de entree weer voldoende leefgebied beschikbaar zijn. Een effect op de populaties van algemeen beschermde zoogdieren door de ingreep kan worden uitgesloten.

De beplanting is mogelijk foerageergebied voor vlermuizen, zij met marginaal. Het foerageergebied zal door de ontwikkelingen verloren gaan, maar in de omgeving is beter ontwikkeld en veel meer foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vlermuizen heeft deze ontwikkeling daarom niet.

De gunstige staat van instandhouding van de in het onderzoeksgebied voorkomende zoogdieren komt als gevolg van de voorgenomen plannen niet in gevaar.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusie

Op de projectlocaties komt mogelijk een aantal beschermde diersoorten voor. Het gaat om enkele meer algemeen voorkomende soorten die onder het lichtste beschermingsregime (tabel 1) van de Flora- en faunawet vallen, zoals Huismuis en Egel. Ook komen er mogelijk zwaarder beschermde diersoorten voor: zoogdieren (tabel 3) en vogelsoorten met in hun broedperiode beschermde nesten (tabel 3).

Op de meeste in en rond het plangebied voorkomende beschermde dier- en plantensoorten treedt geen negatief effect op, bij gebruik van de genoemde mitigerende maatregelen.

Voor broedvogels (tabel 3) geldt dat door het starten van de werkzaamheden buiten hun broedseizoen, er geen negatief effect zal optreden.

Voor de streng beschermde vleermuissoorten (tabel 3) gaat het om mogelijke vernietiging marginaal aanwezige foerageergebied. In de omgeving is beter ontwikkeld foerageergebied is grote hoeveelheden aanwezig. Het verwijderen van dit marginaal aanwezige foerageergebied heeft dan ook geen invloed op vleermuizen.

Voor meer algemene soorten zoogdieren, de zogenaamde tabel 1-soorten van de Flora- en faunawet (zoals het konijn), geldt een algemene vrijstelling. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht, die ook voor deze soorten geldt. Deze zorgplicht wordt in paragraaf 4.3 toegelicht.

5.2 Vervolg

Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk. Wel dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen dat globaal loopt vanaf half maart tot half juli. Broedende vogels mogen niet worden verstoord.

5.3 Zorgplicht

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet alle gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van eind augustus tot november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als egel en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een locatie in die periode gemaaid wordt, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de betreffende soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren die in winterslaap gaan.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te beperken (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

5.4 Voorbehoud

De voorliggende toetsing aan de natuurwetgeving is gebaseerd op beperkte inventarisatiegegevens van derden en een éénmalig veldbezoek.

Deze gegevens geven geen garantie dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden geen (andere) beschermde soorten kunnen worden waargenomen. Natuur is vaak verrassend. Om de risico's zo veel mogelijk te verkleinen wordt aanbevolen om vlak voordat de werkzaamheden beginnen, het terrein te controleren op de aanwezigheid van (andere) beschermde soorten.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Internet

- maps.Google.nl
- www.Naturalis.nl
- www.Overijssel.nl
- www.RAVON.nl
- www.Rijksoverheid.nl
- www.SOVON.nl
- www.Telmee.nl
- www.Vleermuis.net
- www.Waarneming.nl
- www.Zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1: Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Ook een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden heeft een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2).

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord.

Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of om een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten.

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.

Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren.

Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren.

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten overal in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. artikel 75 van de Flora- en faunawet¹ in werking getreden. Middels deze AMvB wordt onder bepaalde voorwaarden een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud en voor bepaalde (algemeen voorkomende) soorten. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af de dier- of plantensoorten die voorkomen in het projectgebied. In de AMvB worden hiertoe verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime AMvB:

Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten is derhalve geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Flora- en faunawet uitgaat.

Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de egel, konijn en mol, ree en vos, algemene amfibieënsoorten, waaronder de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander en plantensoorten als grasklokje en gewone dotterbloem.

Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime AMvB:

Voor soorten van tabel 2 van de AMvB is bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, indien gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient ontheffing aangevraagd te worden, welke wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (lichte toets). Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 2 de algemene zorgplicht.

¹ Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijzigingen van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen.

Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in Bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime AMvB:

Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een gedragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan vier criteria wordt getoetst (zware toets): de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt niet aangetast, er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht.

Voor Bijlage 1 soorten uit Tabel 3 kan ontheffing worden aangevraagd op grond van alle belangen genoemd in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1- soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep:

1. Bescherming van flora en fauna (b).
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e).
4. Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimte inrichting of ontwikkeling (j).

Voor Bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn uit Tabel 3 geldt voor een ruimtelijke ingreep alleen ontheffing wordt verleend op grond van een belang uit de Habitatrichtlijn:

1. Bescherming flora en fauna (b).
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e).

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 t/m 3. Alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Ten aanzien van vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn. Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd. Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Hiervoor is geen standaardperiode, het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keer elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze soorten staan vermeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Indien de werkzaamheden effect hebben op deze soorten is een ontheffing nodig. Voor vogels kan alleen een ontheffing worden verleend op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b).
- Veiligheid van het luchtverkeer (c).
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, indien werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden of maatregelen zijn getroffen om te voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats gaan vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mag van deze soorten het nest worden verplaatst of verwijderd.